

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		
ВАСПИТНИ РАД У ОДЈЕЉЕЊСКОЈ ЗАЈЕДНИЦИ		
РАЗРЕД	СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА	ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА
ПЕТИ	1	36
ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА		
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Цјеловит развој ученичких потенцијала кроз унапређивање и учвршћивање социјалних вјештина и способности адаптивног и позитивног понашања. ✓ Развијање сигурности и самосвјесности у успостављању конструктивних интерперсоналних односа са вршњацима и одраслима. ✓ Усвајање нових знања, искустава и информација која ће ученицима омогућити потпуније, активније и равноправније укључивање у живот њихове друштвене средине и школе. 		
ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА		
<ul style="list-style-type: none"> - Упознавање ученика са дужностима, обавезама и одговорностима као и правилима васпитно-образовног рада и живота у школи, те могућим начинима учешћа у функционисању школе. - Усвајање основних елемената бонтона и културног опхођења према другима. - Упознавање ученика са значајем поштовања моралних, друштвених и животних вриједности. - Промовисање и усвајање знања о правима и одговорностима дјече. - Развијање способности разумијевања основних демократских принципа: ауторитета, права, обавеза и одговорности. - Развијање способности препознавања, разумијевања властитих емоција и њиховог прикладног изражавања у различитим социјалним ситуацијама. - Упознавање ученика са појмовима потреба, комуникација и конфликт, те са ненасилним начинима и стиливима рјешавања конфликта. - Развијање еколошке свијести код ученика, те потребе за очувањем личног здравља и околине. - Афирмисање здравих навика и стилова живота. - Подстицање ученика на кориштење различитих метода учења у савладавању наставних садржаја. - Изграђивање ученичких ставова, моралних норми и радно-акционих компетенција. 		
САДРЖАЈИ ПРОГРАМА		
Ред. бр.	Теме	Оквирни број часова
1.	Организација одјељењског колектива	2
2.	Култура понашања	4
3.	Дјечија права и одговорности	2
4.	Демократија у учионици	3
5.	Животне вриједности	8
6.	Наше емоције	4
7.	Чувари здравља и природе	5
8.	Учење	4

9.	Слободне теме/ Теме по избору	4
ИСХОДИ УЧЕЊА И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ		
Наставна тема 1: Организација одјељењског колектива (2 часа)		
Посебан циљ: Упознавање ученика са дужностима, обавезама, одговорностима и начинима активног учешћа у раду одјељења и школе.		
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ		САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
Ученик: - учествује у избору одјељењског руководства и утврђивању правила; - преузима одговорност за поштовање договорених правила; - активно учествује у изради паноа одјељења; - предлаже неке садржаје за обраду у оквиру планираних тема;	<ul style="list-style-type: none"> • Одјељењско руководство (избор). • Задужења појединца и групе • Утврђивање правила за наше одјељење (израда паноа). • Програм рада одјељењске заједнице (упознавање са програмом, избор садржаја и тема). 	
Наставна тема 2: Култура понашања (4 часа)		
Посебни циљеви: Усвајање основних елемената бонтона и културног опхођења према другима. Упознавање ученика са значајем поштовања моралних, друштвених и животних вриједности.		
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ		САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
Ученик: - примјењује облике културног опхођења према другим ученицима и запосленима у школи; - разликује прикладно од неприкладног облачења, овисно о различитим приликама; - препозна да свака установа има свој кодекс облачења, који је неопходно поштовати; - разликује некадашње и садашње начине провођења слободног времена и најчешћих игара; - наводи примјере солидарности међу људима; - набраја како сваки од другова из одјељења доприноси раду;	<ul style="list-style-type: none"> • Културно опхођење – бонтон. • Понашање према запосленим у школи, друговима у одјељењу, другим ученицима. • Кодекс облачења у школи • Стилски облачења (облачење у складу са приликама). • Правила облачења у различитим установама. • Како се играмо ми а како су то радили наши родитељи? • Солидарност и сарадња. 	
Наставна тема 3: Дјечија права и одговорности (2 часа)		
Посебни циљ: Промовисање и усвајање знања о правима и одговорностима дјете.		
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ		САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
Ученик: - наводи примјере дјечијих права која	<ul style="list-style-type: none"> • Дјечија права -учимо о нашим правима (Конвенција о правима дјетета). 	

<p>сматра посебно важним;</p> <ul style="list-style-type: none"> - наводи одговорности које произилазе из тих права; - даје примјер како се ниједно право не може остварити без преузимања одговорности - учествује у планирању и реализацији активности за обиљежавање Дјечије недјеље. - учествује у планирању и реализацији активности за обиљежавање Међународног дана дјечијих права у складу са специфичностима своје одјелењске заједнице. 	<ul style="list-style-type: none"> • Дјечија недјеља (садржаји/активности обиљежавања) • Међународни дан дјечијих права (20. новембар).
---	---

Наставна тема 4 : Демократија у учионици (3 часа)

Посебни циљ:

Развијање способности разумијевања основних демократских принципа: ауторитета, права, обавеза и одговорности

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумије и примјењује своје одговорности у одјелењу и породици; - наведе значај испуњавања тих одговорности; - повеже појмове моћи и ауторитет; - наведе зашто треба ограничити моћи особа на позицији ауторитета; - даје примјере за појам приватности; - увиђа важност чувања приватности и личних информација на интернету и друштвеним мрежама; - наводи неке опасности и последице које може имати откривање приватних података на интернету и друштвеним мрежама; 	<ul style="list-style-type: none"> • Одговорност – моје одговорности у школи и породици. • Зашто је важно бити одговоран? • Ауторитет - Колико ауторитета треба имати вођа? • Приватност. • Зашто је важно сачувати приватност у савремено технолошко доба? • Како заштити приватност на друштвеним мрежама

Наставна тема 5 : Животне вриједности (8 часова)

Посебни циљ:

Упознавање ученика са појмовима потреба, комуникација и конфликт, те са ненасилним начинима и стиловима рјешавања конфликта.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наводи коме се обраћа за помоћ када има неки проблем; - опише начин обраћања за помоћ у школи 	<ul style="list-style-type: none"> • „Имам проблем“ - коме се могу обратити? (у школи, у породици, у односу са другарима). • Стручна служба школе и њихова улога.

<p>стручним особама (учитељу, наставнику, педагогу, психологу, директору);</p> <ul style="list-style-type: none"> - препознаје улогу педагога и психолога у школи као подршку ученицима; - именује своје основне потребе и повезује их са одређеним понашањем; - разумије повезаност потреба и примјереног/непримјереног понашања којим се оне задовољавају; - разумију да начини реаговања зависе од позиције (пријатељ, посматрач, водитељ, онај ко кажњава, онај ко окривљује); - појасни како сваки поступак има своју последицу (позитивну или негативну); - разумије улогу награде и казне; - учествује у предлагању поступака који ће се проводити у случају лакшег кршења правила одјељења; 	<ul style="list-style-type: none"> • Потребе и понашање. • Како потребе могу бити задовољене? • Како одрасли дјелују на потребе дјеце? • „Затворена и отворена комуникација“. • Међусобне везе (позитивне и негативне особине). • Улога награде и казне у процесу васпитања, образовања и живота у колективу. • „Договорене последице“. • „Афирмација“.
--	---

Наставна тема 6: Наше емоције (4 часа)

Посебни циљ:

Развијање способности препознавања, разумијевања властитих емоција и њиховог прикладног изражавања у различитим социјалним ситуацијама.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наведе како се осјећа на растанцима и размијени осјећања са друговима и другарицама из одјељења; - идентификује осјећања која су повезана са преласком у предметну наставу, освијести овај прелазак и помогне себи и друговима да тај прелазак буде што мање стресан; - именује своја осјећања везана за нешто што воли да ради, прави, ствара, гради... - препозна љутњу као емоцију кроз различите ситуације и идентификује одакле она све може да долази; - показује своја осјећања на прихватљив начин; 	<ul style="list-style-type: none"> • Растанци (растајемо се од учитељице/учитеља). • Ја на преласку из разредне у предметну наставу • Волим да..... • Одакле долази љутња? • Како исказујемо осјећања?

Наставна тема 7: Чувари здравља и природе (5 часова)

Посебни циљ:

Развијање еколошке свијести код ученика, те потребе за очувањем личног здравља и околине. Афирмисање здравих навика и стилова живота.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - препозна и наведе неке карактеристике 	<ul style="list-style-type: none"> • Карактеристике развоја и наговјештај

<p>развоја у предпубертетском и пубертетском периоду;</p> <ul style="list-style-type: none"> - наброји неколико развојних промјена које се дешавају у предпубертетском и пубертетском периоду; - прихвата да су развојне и емоционалне промјене које му се дешавају природне и очекиване; - опише своја и туђа осјећања; - наводи посљедице штетних навика и болести оvisности (алкохол, дуван, наркотици...); - даје свој допринос активностима очувања здравог живота и здраве животне средине; 	<p>пубертета.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Особине пубертета – физичке и психичке карактеристике. • Односи између дјечака и дјевојчица – прве симпатије. • Штетне навике и болести оvisности (алкохол, дуван, наркотици). • Твоја брига о планети.
--	--

Наставна тема 7 : Учење (4 часа)

Посебан циљеви:

Подстицање ученика на кориштење различитих метода учења у савладавању наставних садржаја.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - опише на који начин учи; - објасни зашто је важна техника читања; - препознаје и чита дјечију штампу - самостално вјежба и понавља садржаје које учи; - разумије сврху провјере знања; - учи да савладава страх и трему 	<ul style="list-style-type: none"> • Размјена искустава о начинима учења. • -Како учити текст? • Шта и како читамо? • Повезаност читалачких навика и учења. • Самостално вјежбање и понављање наученог („Понављање је мајка знања“). • Како смањити страх од испитивања – усменог и писменог?

Наставна тема 8 : Теме по избору/ слободне теме (4 часа)

Посебни циљ: Изграђивање ученичких ставова, моралних норми и радно-акционих компетенција.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - препознаје властита постигнућа и наводи позитивне и негативне стране; - учествује у вредновању резултата властитог и туђег рада и анализе успјеха одјељења у учењу и владању, ваннаставним активностима и међусобним односима; - наводи позитивне стране учешћа у ваншколским активностима; - учествује у активностима обиљежавања значајних датума у школи и заједници; 	<ul style="list-style-type: none"> • Процјена властитих постигнућа (позитивни и негативни аспекти): • Успјех у учењу и владању, • Успјех у ваннаставним и ваншколским активностима, • Односи међу ученицима. • Активности везане за обиљежавање важних догађаја у школи. • Активности везане за обиљежавање важних догађаја у заједници.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ НАСТАВНИМ ПРЕДМЕТИМА

Наставни програм за васпитни рад у одјељењској заједници у четвртом разреду у корелацији је са одређеним темама (исходима и садржајима) наставних предмета: Српски језик, Природа и друштво, Ликовна култура, Музичка култура, Дигитални свијет и Физичко и здравствено васпитање.

НАПОМЕНЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА

Програм васпитног рада у одјељењској заједници за ученике са лакшим оштећењем интелектуалног функционисања у петом разреду тематски је усклађен са редовним наставним планом ВРОЗ-а, који обухвата четири наставне области: Култура живљења, Дјечија права и одговорности, Здрави стилови живота и Теме по избору/Слободне теме.

Предложене Слободне теме су само приједлог/оквир, што значи да одјељењски старјешина може у оквиру ове области да бира и реализује друге садржаје за које процијени да су неопходни за реализацију, а у складу са потребама ученика из одјељења.

Наставне теме, садржаји и појмови се надовезују на оне из четвртог али се очекивани исходи усложњавају, знања проширују и продубљују по принципу концентричних кругова. У оквиру сваке од ових области програмом су понуђене теме и програмски садржаји које ће одјељењски старјешина користити оквирно, уз уважавање индивидуалних карактеристика и могућности ученика са лакшим оштећењем интелектуалног функционисања, те њихових породичних прилика.

Пети разред је период када ученике треба припремити за прелазак у предметну наставу. Одјељењски старјешина је у обавези да их упозна са специфичностима предметне наставе, наставницима који ће им предавати и очекивањима која ће се пред њих постављати.

Иако садржаји овог програма (теме и појмови), прате садржаје програма за ученике типичног развоја, присутна је значајна разлика у циљевима и исходима учења. Циљеви и исходи учења су дефинисани у складу са карактеристикама и специфичностима ученика са лакшим оштећењем интелектуалног функционисања у предпубертетском периоду.

Исходи учења су конкретизовани и изражени у терминима дјечијег понашања. Они представљају све оно што ученик зна, умије и може да уради, или ће моћи да уради и које вриједности и ставове усваја. Остварење дефинисаних исхода учења могуће је и кориштењем других садржаја по избору одјељењског старјешине или ученика. Подразумијева се крајње флексибилан приступ који даје могућност измјене редосљеда реализације предложених тема, понуђеног броја часова и различитих модела рада.

Препоручује се кориштење модела интерактивне наставе, те радионичког начина рада који ће наставу учинити занимљивијом, динамичнијом и допринијети позитивној атмосфери одјељења.

Пожељно је кориштење разноликог дидактичког материјала, игровних активности и сталног подстицања и охрабривање ученика на укључивање у рад.

Садржаје учења треба повезивати са свакодневним животом ради успјешније социјализације и трајности знања ученика.

Због развојних специфичности ученика са лакшим оштећењем интелектуалног функционисања, дио ученика ће предвиђене исходе моћи остварити само уз већу или мању помоћ наставника и /или других ученика из одјељења. Васпитна улога одјељењског старјешине је да усмјерава ученике на разумијевање различитости, помагање и сарадњу, чиме ће значајно допринијети стварању одјељењске заједнице као колектива у којем ће се сви ученици осјећати прихваћено.

Наставни програм ВРОЗ-а реализује се током 36 наставних седмица, по правилу са по једним часом седмично. У посебним ситуацијама, када је потребно више времена за реализацију одређених садржаја, те када је планирана реализација изван учионичког простора могуће је кориштење тзв. двочаса/блок часа, што се посебно планира и евидентира.